

■ Kartonlap helyett szoftver ■ A modell: Szeged

Az információrobbanás és a térképek

Talán Szeged lesz az első magyarországi város, ahol élvezhetjük a térinformatika áldásait. A Torony alól érkező hírek arra utalnak, de saját bőrünkön is tapasztalhatjuk: a város irányításához és üzemeltetéséhez ma még sokszor hiányoznak a megfelelően pontos, gyors információk és ezek áramlásának feltételei. Am a létező térképeket és más, térbeli vonatkozású adatokat számítógépbe táplálva naprakész, sokrétű információs bázis hozható létre. Az adatok különböző szempontú feldolgozása, térképi megjelenítése a térinformatika. A tér vagy földrajzi információs rendszerek alkalmazására Nyugat-Európában számos, követésre méltó példa található.

Az önkormányzati földrajzi információs rendszerek létrehozását hazánkban célpályázattal is ösztönzi az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság. Városunk közgyűlése ezen a lehetőségen felbuzdulva támogatja a Szegedi Térinformatikai Rendszer (SZTIR) létrehozását. Ez 129 millió forintba kerülne. Am az összeg felét megkapja a célpályázat nyertese. Szeged jó eséllyel versenyez e támogatásért, ugyanis hazánk városunk az egyetlen, amelynek földmérési alaptérképe digitalizált, azaz számítógépen kezelhető formában található. Közel egy éve elkezdődött a Belváros egy részén a közlekedési és a gázhálózat adatainak feldolgozása is. A térinformatika kialakításához csatlakozott a rendőrség, a mentőszolgálat és a tűzoltóság. Egy városinformatikai rendszer kiépítésének értelme, hogy ahány kérdés feltehető, annyi szempont alapján válaszolható fel egy település modellje. A polgármesteri hivatalokban eddig kartonos adatfeldolgozást alkalmaztak. A kartonok 50–70 százalékban párhuzamos

adatokat (például név, cím) tartalmaznak, tehát információtartalmuk alacsony. E rendszer nem teszi lehetővé mondjuk az adott témát érintő, de különböző kartonokon szereplő adatok összevetését. A kartonokat felváltó SZTIR szoftver rendszerét a Geoview Systems Számítástechnikai Kft. készíti el.

Állampolgári közérzetünket javíthatja a városinformatikai rendszer, mely pontosabbá, gyorsabbá teszi az ügyintézt. Egy építési engedély megszerzéséhez például nem kellene külön-külön a közművekhez elmenni, azt az ügyfélszolgálati iroda vagy egy informatikai központ biztosítaná, térítés ellenében. A városatya is megalapozottabban hozhat döntést egy adott kérdésben, mert a SZTIR segítségével a különböző szempontok alapján csoportosított adathalmazokból tendenciák, összefüggések, különböző megoldási lehetőségek mutathatók ki. Lehetővé válik a különböző információk területi vetületének vizsgálata. E térinformatikai rendszer hozzájárulhat a közmű vállalatok költségeinek csökkentéséhez. Például a víz, a gáz és az elektromos műveknél a hálózati veszteségek lehatárolhatók, megszüntethetők. De a közművek fejlesztésével, karbantartásával összefüggő munka összehangolása, ütemezése is egyszerűbbé, így olcsóbbá tehető. A SZTIR a rendőrség, a tűzoltóság, a mentők munkáját is segítheti, mondjuk azzal, hogy egy baleset helyszínének legoptimálisabb megközelítési módját pillanatok alatt fölvezet. A térbeliséghez kapcsolódó egyéb információkkal – így az adóigazgatás, az egészségügyi ellátás, a kereskedelmi hálózat adataival – bővíthető a rendszer.

A Szegeden fölépített és ki próbált térinformatikai rendszer más városok számára minta lenne. E modell értékesítése anyagilag is gazdagítaná az önkormányzatot. E szegedi kísérlet szemlélet és gondolatformáló hatása kétségtelenül óriási.

Ü. I.

■ Mit mutatnak a számok?

– Hivatalunktól mintegy 160 pályázati kiírást vittek el az érdeklődők, s az első határidőig 25-öt hoztak vissza, a többiek kívánnak. Nyilván visszafogó tényező volt az, hogy az első fordulóban rendezvénnyel lehetett pályázni, idegenforgalmi szolgáltatással nem. A régióban Bács-Kiskun megyéből érkezett a legtöbb ötlet, programterv: 16. A csongrádiak 7 pályázatot adtak be (ebből egy más területi illetőségű lévén átirányított), Békésből pedig mindössze 2 jelentkezés volt.

■ Az országos érdeklődést tekintve ezzel hol áll a régió?

– Átlagosnak mondható helyen, a győri (22 jelentkezés), a debreceni (22), a veszprémi (26) körzetekkel együtt. A budapesti régiótól (50) jóval elmaradtunk, messze megelőztük viszont a pécsieket (7). Az elfogadott pályázatok arányát tekintve nagyon jól állunk. A bács-kiskuniaknak is, a csongrádiaknak is mindössze 1-1 jelentkezést utasították el.

■ Milyen rendezvények terveit nyugtázták?

– Örömmünkre a Csongrádból benyújtott 5 közül 4 szegedit. Az expo kiegészítő rendezvényének a Szegedi Nemzetközi Vásár igazgatósága által javasolt HELP 96 Tűzvédelmi és Katasztrófaelhárítási Szakkiallítást; az ifjúsági háziak dzsessznapjait, a színházi találkozó elkövetését, valamint a zeneművészeti koncertsorozatának

■ 160-ból elsőre csak 25 futott neki Expo-pályakör

Az 1996. évi világkiállítás rendezvényeire az első fordulóban az országban összesen 253 pályázatot nyújtottak be, amiből 222 jelentkezést fogadott el a Világkiállítási Pályázati Bizottság. A dél-alföldi régió első nekifutásáról Bito Sándortól, a köztársasági megbízotti hivatal főtanácsosától kértünk tájékoztatást.

tervét. A Bács-Kiskun megyéből javasolt rendezvények közül többet a gyermekeknek szántak: világtalálkozót, báb- és rajzfilmfesztivált, játékkiállítás. Lesz konferencia „A szecesszió szellemében” címmel, és lesz a falusi energiáról. Tiszakécskén nemzetek faluja, Kecelen virágkiállítás, Bugacon pusztai napok, Hajóson borceremóniák. A meglévő hagyományokra építik a rendezvényeket, továbbfejlesztve azokat.

■ Ilyen hagyomány Csongrád megyében is számos van, mégsem pályáztak velük. Mi lehet az oka szűkebb pátriánk mérsékeltérdeklődésének?

– Vélhetően félreértések, illetve szemléletbeli problémák. Sokan hitték azt, idegenforgalmi szolgáltatást kínálva is lehet az expohoz kapcsolódni, s azzal pénzt szerezni. Mikor

kiderült, hogy nem, kiszálltak. Mások viszont mintha nem vették volna eléggé észre a rendezvényben rejlő üzleti lehetőséget. Azt, hogy a jelentkezéssel, az ötlet felvetésével nem lehet bukni, a pályázattal védetté válik. A maximális vesztesége a pályázónak az lehet, hogy tervét végül nem tudja valóra váltani.

■ Mert nincs hozzá elég pénze. A pályázati kiírás rendezési jogokat ígért csak a vidékieknek, „expopénzt” nem.

– Valóban. A központi 36 hektáros szakkiallításán kívüli rész először vállalkozói anyagi alapra volt tervezve. December 22-én azonban született egy olyan törvény, amelyik azt mondja ki, hogy „A Világkiállítási Tanács által elfogadott vidéki elő- és kiegészítő rendezvények és e rendezvények infrastruktúrájának költségei-

hez pályázati úton elnyerhető hozzájárulás.”

■ Ez nyilván több, eddig még vacilláló vállalkozót fog arra ösztönözni, hogy induljanak a következő – idén április 15-től május 14-ig tartó – fordulóban. Mit vár az újabb szakaszban?

– Mindenképpen több pályázót. Azt, hogy az önkormányzatok nagyobb aktivitást mutatnak, ráéreznek arra, fejlődési lehetőség a kapcsolódás, és ennek érdekében összefognak a vállalkozókkal. A rendezvények helyszíneinek infrastrukturális fejlesztéséhez kinnálkozó támogatást nem lenne szabad elszalasztani.

■ Például egy szabadtéri eseménysorral való jelentkezés akár azt is jelenthetné, hogy a szegedi Dóm tér villamoshálózatának vagy csatornázásának felújítására pályázati pénzt kapna a város? Vagy Ópusztaszer jobb utakat?

– Pályázható lenne ilyen célra pénz a központi keretből. Egy félreértést azonban el kell oszlatni Ópusztaszerrel kapcsolatban: a honfoglalás 1100. évfordulóját ünneplő ottani események nem expo-rendezvények lesznek. A központi irányelvek szerint teljesen különállóak a világkiállítástól, s ezeket a rendezvényeket a művelődésügyi tárca koordinálja.

Szabó Magdolna

Forrás-bingó

A szegedi Imperiál Casino a közelmúltban birtokba vette az emeletet is, több tízmilliósi beruházás eredményeként különböző játéktérmeteket alakított ki. Lehet biliárdozni, az angol vendéglátóipar kultúráját célba dobáláson keresztül tanulmányozni, videójátékokba fémhúzasokat elhelyezni. A Forrás Menedzserklub legutóbbi, szerdai összejövetelének szerény létszáma, de útja annál fogékonyabb vendégei mégsem ezeken mulattak drága idejüket, hanem a Bingóval, annak játékszabályaival ismerkedtek. (Pontosabban a spanyol bingóval amiről legalább annyit illik tudni, hogy sokkal népszerűbb, mint a finn, amely eddig még csak sikertelenül próbálkozott.) Ezek az új játéktérmetek

szinte valamennyi vidéki nagyvárosban működnek már, legmagasabbra Debrecenben csapott a bingóláz, igaz Szegeden is volt már néhányszor telt ház. A szabályokról csak annyit, hogy legkönnyebben eddig mindenki úgy sajátította el, hogy elment és kipróbálta. Már ötven forintért megtehetette. A résztvevők szigorúan egymás pénzét nyerik el ezen a lottóra emlékeztető, de a torpedójáték elemeit sem nélkülöző játékon. Ha minden szám talált és elslülydyt – körülbelül az a bingó. A szerencsén túl természetesen némi figyelemre is szükség van, különösen akkor, ha a néhány másodpercenként kisorsolt számokat nem egy, hanem 6 szelvényen nézi egyszerre valaki.

Kovács András

Kamarai iroda Szegeden

Tegnap délután ünnepélyes külsőségek között nyílt meg Szegeden, a Tisza Lajos kötút 17. szám alatt a Kis- és Középvállalkozások Kamarája Szegedi Regionális Irodája. Az eseményen – amelyen megjelent Tühegyi József alpolgármester is – először Dr. Szöllősi Ágnes, az iroda jogi képviselője köszöntötte a vendégeket, mondta el a praktikus tudnivalókat majd Laczkovics László né adott rövid tájékoztatást az elsősorban képviselettel és kereskedelem-fejlesztéssel foglalkozó kamara működéséről. A szolgáltatások közül mindegyikről a gyakorlatorientált tanfolyamokat, a vásárszervezéseket, valamint a partnerkeresésre kiválóan alkalmas adatbázist emelte ki.

Borcsay János, a Kis- és Középvállalkozások Kamarájának elnöke a készülő – első olvasatban már tárgyalta a kormány – kamarai törvény jelentősebb fejezeteit ismertette. A tervezet már nyáron a Parlament elé kerülhet, de elképzelhető az is, hogy csak jövőre lesz belőle törvény. A mostani változat szerint kötelezővé válik a kamarai tagság, a vállalkozások csak a regisztráció után működhetnek. A hármas tagozódás alapján ipari és kereskedelmi, agrár, valamint kézműves kamarát különböztetnek meg. A szervezetnek természetesen véleményalkotási joga lesz a törvénytervezetknél, de visszakérül hozzá például a mestervizsga is.

K. A.

■ A kivitel zöme Németországba megy, ezért a müncheni nagybani piacon elért árak alkalmasak a tanulságok levonására. A fogasztó, ha tömegáruról van szó, szemre vásárol, s alig díjazza a belső értékeket. A makói hagyma ott csepp a tengerben, csak időlegesen piaci tényező. Nyersexportban az augusztusi kínálati apály, amit mi természeti adottságaink révén kiaknázhattunk. Más időpontban a lengyel, holland és egyéb „nagyhatalmak” uralják a terepet. A fajtáik és hibridjeik ennek a tömegigénynek megfelelő hagymából a hektáronkénti hétszáz mázsát produkálják. A 250-300 mázsánál alig többet adó makói fajtával és technológiával tarthatatlan az ársverseny. Bár öntözéssel, s egyéb „furfangokkal” ennek duplájára is van példa, nem ez a jellemző.

A több pepecselést igénylő, dughagymás hagyma nagyobb szárazanyag tartalma miatt ideális szárítmány, de erre 3 ezer hektár termése elég. Ha az étkezési, ipari igényeket összeadjuk akkor összességében nem célszerű a 7 ezer hektáros vörshagyma, s az ezer hektáros fokhagyma termőterületet meghaladni. Utóbbira jellemző, hogy komoly piacon az 5-6 centis átmérő alatti fokhagymát nem is jegyzik. Ezzel

■ Hagymatanács: sokat vagy jól!

Mint Makó a piactól...

A válságban lévő mezőgazdaságot felületesen szemlélők szemében a szatmazi barack, szegedi paprika, a makói hagyma a kikezdehetetlen üzleti siker. Sokszor elmondtuk egymásnak, s hisszük, tudjuk, hogy ez gyönyörű, aromás és ízletes. E szubjektív minősítés többnyire megfelel a valóságnak, de a makói hagyma története más unikumokra is érvényes tanulságokkal szolgál. A hagymatermelési rendszer és egyesülés utódként létrejött makói székhelyű hagymatanács legutóbbi termelői fórumán Füleki László titkár adott néhány hagymás tanácsot. Ugyanakkor némi tanácsalanság is vegyült a beszámolóba, tekintve, hogy exportunk, vagyis a piac és az ár megkérdőjelezi eddigi „hiedelemvilágunk” megalapozottságát.

szemben a zamatról szó sem esik.

A külkereskedelmi monopólium megszűntének előnyös oldala lehet a rugalmasság, de a konjunktúrát meglovagoló, majd gyorsan kiszálló szervezettek sok kárt okoznak ebben a megbízható partnereket feltételező közegben. Az exportban teret veszítettünk a német piacon, de a mostanra „márkássá lett” román vagy szlovén piac felvette ezt a különbözetet. Ide

az igénytelenebb áru is elkelt, s épp ebben áll a veszély, elterelheti a figyelmet a hosszú távon kikerülhetetlen alapkérdésről: a minőség vagy a tömegáru felé vesszük-e az irányt? A középén lavírozás nem lehet rentábilis.

Az eredetvédelmet, a különleges minőséget tanúsítani kell, s bevezetni a piacra. Ha mind-egy megvan, az ár nem kérdés. A hagymatanács megpróbált elindulni ebbe az irányba, de

ennek az EGK szabályok közötti „lezongorázása” minimum két év. Ennél nagyobb gond, hogy belső törvénykezésünk nem ad ehhez elég municiót, s így a ringbeszállás is elodázódhat.

A szabad világban semmit sem osztanak ingyen, mindezt meg kell küzdeni. Olykor a fennen hangoztatott engedményekkel szemben ott a hatásukat kioltó, beépített védőrendszer. Egyik oldalról nő a magyar hagyma kvótája, a másik oldalról meg ott a kitétel, 1993-tól csak környezetbarát csomagolást fogadnak el. A műanyagzsákra alapozott hagyomány gyors elhagyásának pénzügyi és technikai akadályai vannak. Ugyanígy megkövetelik az ő szabványoknak megfelelő, s igen költséges minőségi vizsgálatot, természetesen a szállító pénzéért.

A hagymatanács léte feltételezi, hogy szükség van az összehangolt termelés és kereskedelem szervezésre. Egyelőre az információk továbbítása az egyetlen az ésszerűség felé terelés eszköztárából. A nehezen születő rendtartásban a terméktanácsnak fontos szerepet definiáltak. A tartalmi elemek ma még ismeretlenek, feladat pedig akadna bőven.

T. Sz. I.

A hagymát is kézbe kell venni. (Fotó: Révész Róbert)